

Nr 123

*Utlåtande i anledning av motioner angående förläggningen av
LKAB:s huvudkontor.*

(5:e avd.)

I de likalydande motionerna I: 13 av herrar Axel Andersson och Lindblad och II: 17 av herr Jönsson i Ingemarsgården m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning och förslag om förläggning av LKAB:s huvudkontor till lämplig ort i Norrbotten, varvid utredningsarbetet bör ske under medverkan från företagets ledning, de anställda samt representanter för Norrbottens län.

I de likalydande motionerna I: 14 av herr Eric Carlsson m. fl. och II: 19 av herr Stridsman m. fl. har hemställts att riksdagen måtte uttala sig för att LKAB:s huvudkontor flyttas från Stockholm till Norrbotten.

I de likalydande motionerna I: 15 av herr Strandberg m. fl. och II: 16 av herrar Holmberg och Petersson i Gäddvik har hemställts att riksdagen måtte besluta att LKAB:s huvudkontor skall flyttas från Stockholm till Norrbottens län.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från styrelsen för LKAB, styrelsen för Statsföretag AB, länsstyrelsen i Norrbottens län och delegationen för lokalisering av statlig verksamhet.

LKAB:s styrelse anser helt övervägande praktiska skäl tala för nuvarande lokalisering av huvudkontoret. Åtgärder av utomstående parter i syfte att på i motionerna föreslaget sätt förändra organisationen skulle enligt styrelsen innebära ett principiellt befänkligt ingripande i det ansvar och de befogenheter som normalt åvilar styrelse och ledning inom ett företag. Styrelsen anför i övrigt i huvudsak följande.

Bolaget har konsekvent följt principen att decentralisera verksamheten så långt detta varit möjligt utan att kravet på effektivitet blivit eftersatt. Till den lokala ledningen på varje ort har delegerats beslutanderätt inom av styrelsen och verkställande direktören angiven ram i alla frågor rörande respektive enhet, medan frågor avseende planering, utformning och utveckling av företagspolitiken och företagets totala verksamhet är huvudkontorets väsentliga uppgifter. Bolagets nuvarande organisation innebär alltså en mycket långt driven decentralisering med stora befogenheter för de lokala förvaltningarna.

En förflyttning av huvudkontoret till Norrbotten skulle sannolikt, oavsett
Bihang till riksdagens protokoll 1970. 6 saml. Nr 123

den formella organisationen, medföra att diverse frågor, som nu avgöres och bör avgöras lokalt, tenderade att bli anhängiggjorda vid huvudkontoret. En förflyttning skulle alltså på detta sätt innebära risk för förändringar i centraliserande riktning samtidigt som risk också skulle föreligga att frågor av mer löpande art på ett olyckligt sätt skulle komma att konkurrera med de frågor av långsiktig natur som hör till huvudkontorets primära uppgifter.

Bolaget eftersträvar alltså att till Stockholm förlägga endast sådan verksamhet, som av tvingande skäl måste förläggas dit. Av bolagets inmot 1 500 tjänstemän är ca 150 personer sysselsatta i sådan verksamhet som icke avser viss förvaltning eller produktionsort. Av dessa ca 150 personer är endast ca 80 placerade vid huvudkontoret i Stockholm. De övriga är placerade vid bolagets enheter i Norrbotten. När man bedömer frågan om betydelsen ur lokaliseringssynpunkt av att förflytta huvudkontoret till Norrbotten, måste man alltså ha klart för sig att det rör sig om en mycket liten grupp och att under alla förhållanden större delen av denna grupp likväl måste bli kvar i Stockholm, bl. a. därför att man där har sina viktigaste kontakter *dels* gentemot utlandet, *dels* i förhållande till vetenskapliga och centrala institutioner på olika fackområden *samt dels* med försäljningsbolaget Malmexport AB. Det är uppenbart att den grupp, det alltså här kan bli fråga om att förflytta, ur lokaliseringssynpunkt är föga betydande. Förflyttningen skulle emellertid medföra en geografisk splittring av LKAB:s centrala stab, vilket i hög grad skulle försvåra sammanhållningen av stabsarbetet.

Vad gäller de skattepolitiska skäl som anförts synes med fog kunna göras gällande att en ändrad förläggning av huvudkontoret sannolikt icke skulle medföra någon minskning av bolagets beskattning i Stockholm, sedan andelen numera nedgått till 5 % av bolagets beskattningsbara inkomst. I Stockholm skulle ju under alla förhållanden finnas en del av huvudkontoret och försäljningsbolaget. Kommunalskatten i Stockholm uppgick för 1968 till ca 1,4 Mkr. LKAB:s totala kommunalskatteutbetalning var 34,8 Mkr.

Måhända skulle kunna göras gällande att företagets synpunkter på effektivitet inte får vara ensamt avgörande, där allmänna skäl av vikt, såsom lokaliseringssynpunkter eller skattepolitiska synpunkter anföres för att likväl genomföra en förändring.

Såsom framgår av vad ovan anförts skulle en förflyttning av huvudkontoret visserligen innebära att ett mindre antal personer flyttade till Norrbotten. Då en sådan förändring emellertid skulle medföra försämrad effektivitet inom en verksamhet, som väsentligen är förlagd till Norrbotten, skulle den totala effekten likväl ur lokaliserings- och sysselsättningssynpunkt innebära en nackdel för länet.

Vare sig anförda lokaliseringspolitiska eller skattepolitiska argument synes sålunda böra tillmätas avgörande betydelse.

Såsom argument för en lokalisering till Norrbotten anföres ofta att kommunikationernas utveckling inneburit sådana förbättringar, att erforderliga kontakter på annan ort lätt kan upprätthållas. Följande synpunkter förtjänar i detta sammanhang att beaktas.

Företagets ledande personal har behov av personliga kontakter av två slag, nämligen dels inom och dels utom företaget. Beträffande kontakter inom företaget är det möjligt att planera sammanträden så att arbetstiden väl utnyttjas. Vid kontakter utom företaget, exempelvis med myndigheter, industriföretag, institutioner, externa experter, kunder, etc. är man emellertid beroende av en annan part. Ett timplågt sammanträde på annan ort kan ta en dag i anspråk. Kontakter med i Stockholm befintliga myndigheter

och institutioner samt med utlandet skulle avsevärt försvåras vid ändrad lokalisering. Även många informella kontakter med representanter för olika institutioner och företag — av utomordentlig betydelse för att erhålla aktuella informationer — skulle minska.

I sammanhanget förtjänar framhållas att telefonsamtal och brev endast i begränsad utsträckning kan ersätta personliga samtal. Uppenbarligen är emellertid möjligheterna större att sköta kontakter med egen personal telefonledes eller per brev, medan förhandlingar med utomstående i mindre utsträckning kan ske per telefon. En ändrad lokalisering skulle oundgängligen medföra att ledande personal finge tillbringa en oproportionerligt stor del av sin tid på resor med ökade tidsförluster både i form av restid och tidsspillan på grund av svårigheter att på lämpligt sätt förlägga sammanträden.

Såsom nytt argument för att förlägga LKAB:s huvudkontor till Norrbotten anföres i en motion tillkomsten av det statliga förvaltningsbolaget. Såvitt LKAB har sig bekant innebär förvaltningsbolagets tillkomst icke att någon del av LKAB:s nuvarande uppgifter skall handhas av förvaltningsbolaget. Tillkomsten av förvaltningsbolaget synes därför i och för sig icke böra föranleda någon ändrad bedömning av LKAB:s organisation. I anslutning till denna fråga framförda antydningar att konflikten vid LKAB:s gruvor i Norrbotten icke skulle ha blivit så svårartad om LKAB:s centrala ledning varit förlagd till Norrbotten saknar varje grund. Den samlade bild som numera finns av konflikten torde utgöra tillräcklig illustration härtill.

Det torde vara ställt utom all diskussion att bolagets effektiva skötsel och utveckling måste sättas främst, när det gäller att utforma bolagets organisation. Brister eller försummelse i detta avseende kunde uppenbarligen få negativa verkningar av helt annan storleksordning än de förmodade fördelar, som enligt motionärerna kan vara att förvänta vid en lokalisering av huvudkontoret till ort i Norrbotten.

Bolaget vill allmänt framhålla att den ändamålsenliga organisationen av företaget med hänsyn till dess effektivitet och utveckling endast kan bedömas utifrån ingående kännedom om företaget och dess verksamhet. Vid tidigare behandling av likartade motioner har statsutskottet intagit den principiella och av riksdagen godkända uppfattningen, att det är företagsledningen själv som har att bedöma frågan om huvudkontorets förläggning med hänsyn till verksamhetens bedrivande på det ur olika synpunkter effektiva och mest ändamålsenliga sättet. Utskottet har i samband härmed också understrukit att denna uppfattning torde äga generell giltighet samt att det förhållandet att det vore fråga om ett så gott som helt statsägt företag inte syntes böra föranleda annat betraktelsesätt.

Bolagets ledning är väl medveten om de fördelar och nackdelar som är förenade med den organisation som för närvarande råder. Avvägningen mellan dessa fördelar och nackdelar ter sig icke svår och kräver enligt bolagets uppfattning icke någon utredning.

Statsföretag AB framhåller att avgörande för frågan om lokaliseringen av ett företags huvudkontor bör vara vad som är rationellt och effektivt för företaget i dess funktion, vad som ger de bästa förutsättningarna för lönsamhet, på denna byggd expansionskraft och därmed möjligheterna att skapa meningsfull och varaktig sysselsättning. I övrigt anför förvaltningsbolaget följande.

Det är därför den ansvariga företagsledningen som — med hänsyn till alla relevanta faktorer, alltså även de mer generella — bör ha att fatta de avgörande besluten även i frågor av denna art.

LKAB:s organisationsform bygger på långt driven decentralisering av uppgifter och befogenheter. Till företagets huvudkontor är därför egentligen endast den övergripande ledningsfunktionen med till densamma knutna, begränsade stabsresurser koncentrerade. Den direkta lokaliseringseffekten av en omflyttning av ett sådant huvudkontor måste därför bedömas bli synnerligen begränsad.

Det synes emellertid sannolikt att statsmakterna — delvis i anknytning till väntade utredningsförslag — kommer att närmare penetrera möjligheterna och sättet att bättre sammanhålla statens totala malm- och gruvintressen. I denna samordningsbild finns också tanken att reorganisera prospekteringsverksamheten, i alla fall till dess kommersiella del. Malmproblematiken har också tungt vägande aspekter som visserligen är långsiktiga, men samtidigt får allt större aktualitet ju större brytning som sker i nuläget och i den närmaste framtiden. Också i detta avseende torde koordineringsoönskvärdheten komma att förstärkas och ökade krav ställas på organisationsformerna.

Statsföretag AB har redan på ett tidigt stadium börjat överväga möjligheterna att inom sin organisation skapa en särskild sektor för de industrier som har nära råvarusamband. Till dessa hör i främsta rummet företag med anknytning till malm- och gruvintressen.

Själva den allmänna bakgrund mot vilken frågan om lokaliseringen av LKAB:s huvudkontor bör bedömas är således stadd i förändring. Man kan därför utgå från att LKAB:s företagsledning under dessa delvis förändrade förutsättningar kan pröva frågan om förläggningen av företagets huvudkontor. Även från företagets synpunkt torde nämligen problemet komma i en delvis ny belysning med hänsyn till de sannolika organisationsförändringarna. Att ståndpunkt bör fattas efter kontakt och samråd med Statsföretag AB — ägareansvarets företrädare — är en given konsekvens av det ansvar riksdagen ålagt Statsföretag AB för dess dotterföretag.

Länsstyrelsen i Norrbottens län erinrar om sitt yttrande den 4 april 1964 och anför.

Grundsynen i länsstyrelsens ställningstagande för sex år sedan var följaktligen behovet av att slå vakt om företagets effektivitet och därmed dess konkurrensförmåga. Med tanke på det direkta sambandet mellan dessa förhållanden och företagets sysselsättningskapande möjligheter var det naturligt att länsstyrelsen som regionalt organ i ett kraftigt undersysselsatt område lade tonvikten vid den totala sysselsättningens beroende av en eventuell omlokalisering av huvudkontoret och således inte vid den mer begränsade effekten av kontorets etablering.

Ur principiell regional synpunkt har inte länsstyrelsen funnit anledning att nu frångå den år 1964 intagna ståndpunkten. Sådana förändringar i den arbetsmarknadspolitiska situationen kan inte anses ha inträtt under de senaste åren att det skulle motivera en ändrad grundsyn. Tvärtom har problemens omfattning nu kunnat kartläggas med längre gående precision än tidigare och behoven av en ökad sysselsättning framstår nu med än större skärpa än förut. I denna situation måste länsstyrelsen söka befrämja en positiv sysselsättningsutveckling. Med tanke på den avgörande betydelse LKAB har för länets arbetsmarknad är det naturligt, att det regionala huvudintresset

knyts till företagets totalresultat, då detta är helt utslagsgivande för den arbetsmarknadsmässiga effekten.

Länsstyrelsen vill därför understryka att lokaliseringen av LKAB:s huvudkontor primärt är en fråga om en totaloptimering av verksamheten inom företaget.

Länet är ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt inte betjänt av en omlokalisering som skulle innebära en minskad effektivitet och en lägre sysselsättning. Skulle å andra sidan omlokaliseringen kunna ske utan effektivitetsförluster är det uppenbart att andra positiva effekter av sådan storleksordning skulle erhållas att länsstyrelsen mycket starkt skulle argumentera för en flyttning av huvudkontoret till Norrbottens län. Då emellertid hela frågeställningen är komplicerad och svårbedömd och då länsstyrelsen saknar möjlighet att genomföra den nödvändiga totaloptimeringen kan länsstyrelsen i princip för närvarande inte ta definitiv ställning i sakfrågan.

Sedan länsstyrelsen avgav sitt här tidigare åberopade yttrande har utvecklingen otvivelaktigt medfört att dagens »lokaliseringvärden» för t. ex. Luleå torde vara betydligt fördelaktigare än för sex år sedan. De tekniska förbättringarna av telekommunikationerna är påtagliga, möjligheterna till personkontakter har förbättrats såväl med avseende på tid som frekvens, en betydande attraktivitetshöjning med avseende på boendemiljön i vid bemärkelse har ägt rum och sist men inte minst byggs den tekniskt-industriella miljön ut genom industrins och utbildningsväsendets expansion.

En del skäl talar sålunda enligt länsstyrelsens mening för att förutsättningarna för etablering av LKAB:s huvudkontor i Norrbotten idag är gynnsammare än år 1964. Olika utvecklingstendenser pekar dessutom på en fortgående positiv trend till länets förmån i detta avseende.

Sammanfattningsvis anser länsstyrelsen frågan vara av så stor betydelse, att enbart bristfälligt underbyggda värderingar inte bör få avgöra lokaliseringen av en så viktig funktion i länets mest betydelsefulla företag. Åtskilligt talar för att Norrbotten idag borde kunna vara en realistisk etableringsregion för LKAB:s huvudkontor. Därast det kan påvisas, att en sådan lokalisering är förenlig med en företagsekonomiskt effektiv förvaltning — vilket författningsenligt torde tillkomma företagets ansvariga ledning att bedöma — anser länsstyrelsen att LKAB:s huvudkontor bör förläggas till lämplig plats i Norrbottens län.

Delegationen för lokalisering av statlig verksamhet anför följande.

Vi har tolkat vårt uppdrag så att det i princip bör omfatta överbäganden rörande lokalisering av all statlig verksamhet som bedrivs inom storstockholmsområdet. Vi avser att inom kort lägga fram vissa förslag i anledning av vårt uppdrag. Dessa förslag hänförs till statliga myndigheter och institutioner. I ett senare skede av vårt arbete avser vi att ta upp frågan om möjligheten att omlokalisera ytterligare statlig verksamhet och därvid även beröra de statliga bolagens lokalisering. Anledningen till att vi inte behandlar de statliga bolagen i det första utredningsskedet är den organisatoriska ändring som nyligen skett beträffande de statliga bolagen genom tillkomsten av Statsföretag AB. Frågor om omlokalisering av de statliga bolagen bör naturligtvis prövas i samråd med Statsföretag AB, som representerar statens ägaransvar gentemot dessa.

Utskottet. I samtliga de nu ifrågakvarande motionerna tas upp frågan om lokaliseringen av LKAB:s huvudkontor. I motionerna I: 15 och II: 16 och

I: 14 och II: 19 yrkas att riksdagen måtte besluta respektive uttala sig för att LKAB:s huvudkontor skall flyttas från Stockholm till Norrbottens län. I motionerna I: 13 och II: 17 hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning och förslag om förläggning av LKAB:s huvudkontor till lämplig ort i Norrbotten, varvid utredningsarbetet bör ske under medverkan från företagets ledning, de anställda samt representanter för Norrbottens län.

Frågan om förläggningen av LKAB:s huvudkontor har på grundval av motionsyrkanden tidigare vid fyra tillfällen varit föremål för riksdagens prövning, nämligen åren 1956, 1964, 1965 och 1966. Vid samtliga tillfällen avslög riksdagen de föreliggande yrkandena.

I de till innevarande års riksdag väckta motionerna framhålls att de tidigare anförda skälen för en omlokalisering snarast fått ökad tyngd och att en rad nya skäl tillkommit, bl. a. utvecklingen i Norrland efter riksdagens avslagsbeslut år 1966 samt den därefter successivt ökade enigheten om angelägenheten av att flytta statlig verksamhet från Storstockholmsregionen.

Statsföretag AB har sedan den 1 januari 1970 det omedelbara ägaransvaret för LKAB. Över motionerna har utskottet inhämtat remissyttrande från Statsföretag AB liksom också från styrelsen för LKAB, länsstyrelsen i Norrbottens län och delegationen för lokalisering av statlig verksamhet.

Delegationen har i sitt remissyttrande upplyst att den inom kort avser att lägga fram förslag som hänför sig till statliga myndigheter och institutioner. I ett senare skede avser delegationen att ta upp frågan om möjligheten att omlokalisera ytterligare statlig verksamhet och därvid även beröra de statliga bolagens lokalisering, vilken fråga delegationen kommer att pröva i samråd med förvaltningsbolaget. Förvaltningsbolagets styrelse understryker att avgörande för frågan om lokaliseringen av ett företags huvudkontor bör vara vad som är rationellt och effektivt för företagets funktioner. Enligt förvaltningsbolagets i det föregående återgivna remissyttrande är det sannolikt att statsmakterna kommer att närmare penetrera möjligheterna och sättet att bättre sammanhålla statens totala malm- och gruvintressen och att den nu aktuella frågan även från LKAB:s synpunkt torde komma i en delvis ny belysning med hänsyn till sannolika organisationsförändringar. LKAB:s styrelse anser alltjämt övervägande skäl tala för nuvarande lokalisering av den centrala staben. Länsstyrelsen i Norrbottens län har förklarat sig inte vara beredd att för närvarande ta definitiv ställning i sakfrågan.

Såvitt utskottet kan finna har inte framkommit några omständigheter som bör föranleda ändring av den av riksdagen tidigare hävdade uppfattningen att det är företagsledningen själv som med hänsyn till verksamhetens bedrivande på det från olika synpunkter effektivaste och mest ändamålsenliga sättet har att bedöma och därmed att fatta de avgörande beslu-

ten i frågan om huvudkontorets förläggning. Utskottet avstyrker yrkandet i motionerna I: 15 och II: 16.

Av LKAB:s yttrande framgår att företaget redan nått en långt gående decentralisering av stabsfunktionerna. Företaget hävdar att förflyttningen av huvudkontoret skulle medföra en geografisk splittring av den centrala staben med som följd en i hög grad försvårad sammanhållning av stabsarbetet. Utskottet utgår från att dessa synpunkter liksom vad motionärerna anfört kommer under övervägande i samrådsarbetet med delegationen för lokalisering av statlig verksamhet. Vidare har utskottet tagit fasta på att det inte nu synes vara rätta tidpunkten för riksdagen att uttrycka önskemål — i ena eller andra riktningen — i lokaliseringsfrågan då Statsföretag AB menar att de allmänna utgångspunkterna för en prövning av frågan inom en nära framtid kommer att vara andra än i dag.

Under återopande av det anförda avstyrker utskottet även yrkandena i motionerna I: 13 och II: 17 samt I: 14 och II: 19.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna I: 13 och II: 17, I: 14 och II: 19 samt I: 15 och II: 16.

Stockholm den 15 maj 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Hjorth (s), Ottosson (m), fru Lilly Ohlsson (s), herrar Jonsson (s), Wirtén (fp), Wikström (fp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Lindholm (s), Mattsson (cp), Gustafsson i Uddevalla (s), Blomkvist (s), Andersson i Knäred (cp), Svanberg (s), Tobé (fp), Jönsson i Arlöf (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Zachrisson (s), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp).

Reservation

av herrar Bohman (m), Nyman (fp), Ottosson (m), Wirtén (fp), Wikström (fp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Mattsson (cp), Andersson i Knäred (cp), Tobé (fp), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med »Såvitt utskottet» och på s. 7 slutar med »och II: 19» bort ha följande lydelse:

»Det synes inte råda några delade meningar om att det i första hand är den ansvariga företagsledningen som bör ha att fatta de avgörande beslu-

ten även i fråga om lokaliseringen av företagets huvudkontor. Detta bör emellertid inte hindra att riksdagen redovisar sin uppfattning i ärendet och ger till känna sin mening beträffande lämpliga åtgärder.

Samma enighet synes vara för handen vad beträffar önskemålen att få till stånd utflyttning av statlig och annan verksamhet från de tre storstadsområdena. Ett klart uttryck härför är att Kungl. Maj:t i propositionen nr 75 om den fortsatta regionalpolitiska stödverksamheten begärt bemyndigande att bevilja företag eller organisation som flyttar central förvaltning från storstadsområdena till annan ort stöd vid investeringar i byggnader efter motsvarande grunder som gäller för lokaliseringsstöd.

Om statsmakterna skall kunna fullgöra sitt ansvar i den regionala politiken på ett tillfredsställande sätt kan de statliga företagen inte lämnas utanför och utan tungt vägande skäl tillåtas att ha kvar huvudenheter inom angivna tre områden.

En flyttning av LKAB:s huvudkontor skulle enligt utskottets mening även vara en naturlig och kompletterande åtgärd till statsmakternas övriga insatser i syfte att stimulera och förbättra den industriella miljön i Norrland. Därtill kommer att inte några omständigheter visar att det är till nackdel att ett företags huvudkontor är förlagt i nära anslutning till dess stora produktionsenhet. Tvärtom torde all erfarenhet visa att såväl ekonomiska och administrativa som psykologiska skäl motiverar en sådan förläggning. Inte minst vad beträffar LKAB torde sistnämnda skäl väga tungt.

Sammanfattningsvis har sålunda utskottet långt ifrån blivit övertygat om att den av LKAB:s styrelse i dess remissyttrande redovisade uppfattningen beträffande förläggningen av bolagets huvudkontor är riktig. En förutsättningslös omprövning av styrelsens inställning torde vara väl motiverad. Även vad Statsföretag AB i sitt remissyttrande anfört stöder en sådan uppfattning. Att huvudkontoret och den centrala ledningsfunktionen förflyttas från Stockholm får ju å andra sidan inte som oundgänglig konsekvens att bolaget inte där kan ha kvar försäljningskontor etc.

Utskottet har tidigare erinrat om att Statsföretag AB sedan den 1 januari i år har det direkta ägaransvaret för de statliga företagen. Utskottet anser det angeläget att förvaltningsbolaget av Kungl. Maj:t delges vad utskottet anfört i frågan om förläggning av LKAB:s huvudkontor och att förvaltningsbolaget hos LKAB initierar de åtgärder och beslut som bör föräledas därav.

Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av yrkandena i motionerna I: 13 och II: 17, I: 14 och II: 19 samt I: 15 och II: 16.»

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av motionerna I: 13 och II: 17, I: 14 och II: 19 samt I: 15 och II: 16 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande omlokalisering av LKAB:s huvudkontor.»